

ЧОМУ НЕВІГЛАСИ НЕ РОЗУМІЮТЬ СВОЄЇ НЕКОМПЕТЕНТНОСТІ

«Невігластво частіше народжує впевненість, аніж знання».

Чарльз Дарвін

«Одна з неприємних властивостей нашого часу полягає в тому, що ті, хто відчуває впевненість, – дурні, а ті, хто володіє хоч якимись уявою та розумінням, сповнені сумнівів і нерішучості».

Бертран Рассел

Результати виборів зайвий раз підтвердили, що з «гігісною голови» в українців таки не все гаразд. Депутатами Верховної Ради 9-го скликання стали зірки шоу-бізнесу, журналісти, спортсмени, представники культури та мас-медіа, артисти. Без репутації, без переконань, без ідеології. Понад два десятки безробітних надібали прихисток під скляним склепінням парламенту.

У «слуг народу» далеко не найкраща ситуація з освітнім рівнем. Звісна річ, у ближчій перспективі в країні з'являться нові юристи та економісти з дипломами провідних вишів. Але це буде згодом. Можливо. Але наразі інтернет «на вухах» – у соцмережах шквал обурень: «У слуги завжди наймали не найбільш освічених»; «Який виборець – такі й «слуги»; «Це звичайні кнопкодави. Раніше були коханки, охоронці і водії, а зараз усі підприємці»; «Це вже перебір! Невже люди не бачили за що голосують? Без освіти, деякі без роботи!», «Середняк у владу пішов», «А навіщо вчитися, якщо навіть у президента освіта тільки на папері»; «Руїна починається з парадного»...

Чарівний дилетантизм лідера команди ЗЕ «розчулює». Повним ходом

йде «шпанізація» політики. Є всі ознаки того, що парламент перетвориться у своєрідний цирк-шапіто. Невігласи, які там опиняться, розхитуватимуть і руйнуватимуть державу. Бо недостатньо лише добре співати, танцювати, бути, скажімо, бек-вокалістом у лідера партії або другом дитинства чи артпобратимом президента, щоб отримавши прохідне місце в списку кандидатів у депутати або місце під держсонцем, творити праведні закони і не втілювати в життя персональні бізнес-політичні проекти. Реванш совка стає можливим через брак культури, знань, моралі. Малороси цілком спроможні здійснити демонтаж державності.

Чи можна уявити залюбленого в «руській мір» чорного піарника Олександра Дубінського, ведучого телепрограми «Гроші» на чолі комітету зі свободи слова? Цілком. Навіть не складно передбачити, як він «уболіватиме» за модернізацію вітчизняних ЗМІ та зміцнення інформаційного простору Української держави. Будь-які коментарі тут зайві.

Не зовсім зрозуміло, чим займатиметься в парламенті, скажімо, «Юзик» з «95 кварталу» і де шукатимуть застосування своїх визнаних світом талантів наші спортсмени. В яких комітетах пропишуться ресторатор і весільний фотограф, вчителька молодших класів і донька продюсера, директор з управління і розвитку цифрових продуктів і сценарист? Помовчимо...

Свого часу Вацлав Гавел, перший Президент Чеської Республіки, дозволив собі заявити: «Краще 5 років помилки, ніж 50 років саботажу». Можливо, для мирної Чехії, однієї з найрозвиненіших економічно країн так званого соціалістичного табору така ідея була слушною.

В Україні ця ідея на початку 90-х априорі не мала жодних перспектив. З різних причин не могла бути реалізована і на початку XXI століття. А нині, в умовах війни, новій українській владі робити помилки, діючи методом «тику», навпамацки – неприпустимо, злочинно.

У партії-переможниці відсутня ідеологія. Немає кадрового резерву. Така собі збірна солянка під популярним брендом. Та добрих намірів замало. «Хотели как лучше, а получилось как всегда».

Розумна людина визнає, що чим

більше знає, тим знає менше. З історії відомо, що Сократ полюбляв приказувати: «Я знаю, що нічого не знаю». Ці особливості сприйняття світу гомо сапієнсом пояснює ефект Даннінга – Крюгера (ефект профана). Йдеться про спотворене сприйняття власних здібностей і знань в тій чи іншій галузі. Американські соціальні психологи Девід Даннінг Джастін Крюгер у результаті експериментів дійшли висновку, що люди, які через низький рівень знань некомпетентні в тій чи іншій темі, не можуть усвідомлювати своїх помилок. А отже не можуть давати професійні оцінки своїм судженням. Своєю чергою це перешкоджає порівняти власний рівень компетентності з рівнем професіоналів. Інакше кажучи, некомпетентні люди схильні переоцінювати власні здібності.

Після позачергових виборів до Верховної Ради партія «Слуга народу», очевидно, ставитиме собі за мету перетворитись на «партію влади», яка претендуватиме на «ум, честь і совість нашої епохи». Для посполитих, В історії вже було таке. Разом з тим, оскільки повнота влади буде зосереджена в одній політичній силі, ставлення громадян до парламенту чітко асоціюватиметься саме з президентом Зеленським. У Верховній Раді може постати своєрідне закрите акціонерне товариство, яке визначатиме законодавче (і не тільки) майбутнє країни, вдаючись до практики референдумів. І всі недоладні дії та вчинки депутатів од «Слуги народу» автоматично будуть перенесені на президента.

Парламент не повинен перетворитися на початкову школу законодавців. У державі на це немає часу. Сьогодні «нові обличчя» – це переважно молоді люди, які свято переконані, що можуть щось зробити корисного для держави, для країни. Але ж крім щирого бажання та непогамовного ілеалізму має бути життєвський досвід і ґрунтовні знання. Натомість дуже часто масмо нічим не підкріплене марносластво, непрофесіоналізм у вкрай делікатних справах.

Так, Юлія Мендель заявила, що «дуже часто українські військові потрапляють на провокації, коли стріляють із житлового будинку, з дитсадка, зі школи, з лікарні, з будь-якого місця, де перебувають цивільні люди, і після цього починаються обстріли».

цього будинку. Таким чином, гинуть наші люди, наші українці». На думку экс-начальника Генерального штабу Збройних сил України Віктора Муженка, прес-секретарка президента України таким чином виявила свою некомпетентність або вчинила провокацію. В усякому разі до цієї журналістки Генеральна прокуратура має серйозні претензії...

У часи СРСР неабиякою популярністю у кіноглядачів користувався художній фільм «Лічно ізвестен» про експропріатора-авантюриста С. Шаумяна (большевицьке поганяло – «Камо»). Йому В. Ленін давав усілякі делікатні партійні доручення, вручаючи при цьому відповідний мандат. Ймовірно, що призначення на посаду голови СБУ Івана Баканова було обставлене аналогічним чином – друг дитинства, однокласник Володимира Олександровича, переступаючи поріг київського будівлі за адресою Володимирська, 33, мав при собі мандат «Лічно ізвестен» за підписом В. Зеленського.

Майбутній прем'єр – також «лічно ізвестен» Президентів України?

Під час голосування на дочасних виборах до Верховної Ради Володимир Зеленський заявив, що хотів би, аби майбутній прем'єрміністр був абсолютно незалежною людиною, яка ніколи не була ні прем'єром, ні спікером, ні лідером якоїсь фракції. І він, глава держави, таку людину, мовляв, знає.

Генеральний директор телеканалу «1+1» Олександр Ткаченко – нардеп від партії «Слуга народу» – розповідає про дискусію в політсилі, яку представляє, щодо об'єднання Міністерства культури, Міністерства інформаційної політики та Міністерства молоді та спорту в одне відомство. На питання, чи бачить себе головою такої структури, відповів: «Ні, але я знаю хороших людей». Дивна відповідь, бо узагальнена характеристика кандидата на високу посаду – «хороша людина» жодним чином не означає, що вона професіонал та ще й державницьки налаштований.

Як відомо, Володимир Зеленський видав указ про створення умов для розвитку і підвищення якості автомобільних доріг. Цей документ міністр інфраструктури Володимир Омелян на своїй сторінці у Facebook назвав «цирком на державному рівні». За його словами, у глави держави використовували якусь суперечливу «аналітику». Відповідно до неї, на ремонт доріг передбачено у три рази менше коштів. «Це мені нагадало про зарплати вчителям по 4000 дол./місяць. Не соромно?!». І міністр резюмує: «Не морочте нікому голову і не ганьбіться. Просто виконуйте державну стратегію з роз-

витку автошляхів України 2018-2022, наповнюйте Дорожній Фонд 100% акцизів з пального (до речі, вже вивели з тіні 30% ринку пального? А це більше фінансового ресурсу на дороги!), будуйте якісно і прозоро! І не забудьте про 50 млрд грн на п'ять наступних років для територіальних доріг».

Віталій Портников не без сарказму пише: «Президент цієї країни хоче провести Олімпійські ігри – захід, од якого відмовляються жителі найбагатших міст світу. На референдумах, до речі». Відомий журналіст має рацію. 2012 року українці порадили, погордилися чемпіонатом Європи з футболу, проведеного в Українській державі. І що? З усіма боргами розраховались?

Публічний конфлікт між очільником українського МЗС і президентом, який звинуватив Клімкіна у завеликій самостійності, засвідчує, що Зеленський не є фахівцем у зовнішній політиці.

Маємо продовження цієї історії. Візит президента України до США нині готує Офіс президента України та Білий дім. Багаторічний досвід працівників українського посольства у Вашингтоні та Міністерства закордонних справ зайвий? Інформація про ситуацію на американському владному Олімпі, якою володіє уже экс-посол у Сполучених Штатах Валерій Чалий, для Банкової недоречна?

Колишній очільник МЗС Павло Клімкін стверджує, що президент Володимир Зеленський не попередив партнерів про своє бажання провести зустріч в Мінську у Нормандському форматі. «У мене, звичайно, є занепокоєння. Що за нашими спинами хтось збереться, і вони самі визначать за нас те, як будуть виглядати параметри майбутнього», – наголосив Клімкін.

Чи усвідомлює Володимир Зеленський, що лише Будапештський формат перемовин може бути ефективним, а не нав'язані Москвою преговори в Мінську.

До професіоналізму посадовця, очевидно, належить і стиль спілкування з посполитими, з підлеглими. На оригінальну манеру діалогу нового президента з громадянами журналісти вже звертали увагу. Приміром, згідно повідомлення УНІАН, після відомого скандалу в Борисполі, коли з приміщення, де проходила зустріч президента України з активом Київської області, Володимир Зеленський вигнав секретаря Бориспільської міськради Ярослава Годунка, президент сказав, що хоче звернутися до СБУ з приводу Годунка. Розмову через увімкнені мікрофони почули присутні: «Зараз по-

дзвоню Баканову з приводу цього чорта... Мені треба закінчити з цією людиною»...

Віктор Янукович у такій ситуації, напевно, згадав би про «казлов, каториє мешають нам жити». Втім згадка про «чорта» теж круто, одначе...

Президент України Володимир Зеленський осоромився через звернення

до журналіста «Радіо Свобода» Михайла Ткача. Представник ЗМІ передав в своєму Twitter коротку бесіду, яка відбулася в Офісі президента, повідомляють Патріоти України.

Зеленський: Де цей хлопчик?

Ткач: Я журналіст, а не хлопчик.

Зеленський: А журналіст, що не може бути хлопчиком?

Ткач: Хлопцем може. Хлопчиком – ні.

Зеленський: Ну добре. Як до Вас звертатися?

Ткач: Михайло мене звуть, Володимир Олександрович.

У той час, коли путінський олігарх Павло Фукс цинічно обкрадає Україну (про його багатомільйонну аферу з київським метрополітенем написано чимало), президент України скасовує військовий парад на День Незалежності 24 серпня начебто для економії коштів. Хто йому дав таку пораду? Борис Шефір? Андрій Богдан? КВН-івське минуле дається взнаки? Та час жартувати минув. Хоча відомий телеведучий Сергій Притула – №30 у списку партії «Голос» – під час голосування кинув: «Я буду голосувати за гарний настрій українців». Помовчимо. Бо якогось дня Володимир Зеленський може почути: «А ти хто такий?» Військовий парад, тим паче в умовах війни, – це не лише інструмент патріотичного виховання громадян і прищеплення почуття гідності, а й важливий інструмент зовнішньої політики.

Ніхто не знає до кого персонально дослухатиметься Володимир Зеленський і чиї поради сприйматиме. Це може бути Вашингтон і Брюссель, персонально Ігор Коломойський і Андрій Богдан, або найближче оточення з числа ветеранів «95 кварталу», а,

можливо, і найкреативніші відвідувачі президентського інстаграма. Хто його зна... .

11 липня Зеленський та Путін провели першу телефонну розмову. Під час неї вони обговорили питання врегулювання ситуації на Донбасі. Не можна виключати, що заходило і про «особливий статус» цього регіону.

У цьому контексті Володимиру Зленському варто було б переглянути відео від 18 липня 2019 року. Так званий глава так званої «ЛНР» пояснює представникам «народу Данбаса» сенс їхнього «особливого статусу» у перспективі: *«Це не означає, що ми просто увійшли до складу України. Це означає, що у нас свій кордон, це означає, що у нас своє військо, у нас свої судові органи, виконавчі органи, своя виборча система. Ми абсолютно самостійні. Ми нікого сюди не пустимо. Жодних націоналістів. Ми визнані. Це єдиний шанс припинити це безумство, припинити цю війну.*

Треба сідати за стіл переговорів і розмовляти на на цю тему... Ми йдемо в російську федерацію. Ми вже самостійні. Ми ні від кого не залежимо. Ми як самостійна держава. Тобто держава в державі. Ось це особливий статус. Ми не змінювали курсу. Ми однозначно рухаємося в Російських Федерацію».

То за який «особливий статус» голосуватимуть у Верховній Раді «слуги народу»? Невже Українській державі потрібна ця «Лугандонія» з її гопотою, яку народ український утримуватиме своїм коштом?..

Володимир Зеленський заявив, що готовий дати відверте інтерв'ю російським журналістам. Але навіщо? Про яку відвертість може йти мова? Які радники таке придумали? Російські пропагандисти справно виконували й виконують свою місію з дескридитації нашої держави. У чому хоче їх переконати Президент України? У тому, що сусіди мають жити дружно? Але після того, що вони вчинили, чи є сенс йти на поклон до ворога? Хай і озброєного макрфоном і телеамерами. Вони вже забули про скоєну трагедію під Зеленопіллям та Іловайськом, у Дебальцеві й Маріуполі?..

Невже президент України не розуміє, що точиться війна за ідентичність? Путінський режим націлений на знищення української державності. Йдеться про реанімацію СРСР. Московити ніколи і нізащо не зупиняться. Якимись поступками добитись миру не можна. Для Путіна війна проти України має особливий, сакральний сенс. Це війна за історію, за майбутнє. Якщо вони не переможуть нас, то так і за-

лишаться вихідцями з улусу Золотої Орди. Росіяни не є етносом і не є політичною нацією. Це гурмище людей без роду й племені. Тому й воюють за Києво-Печерську Лавру. Це як іудеї та мусульмани сперечаються і воюють за Храмову гору.

Перемога над Україною дає Московії шанс утвердитись в світі як окремішній цивілізації. Недарма російський президент в інтерв'ю американському режисерові Оліверу Стоуну повторив свою фальшиву тезу про те, що «росіяни й українці – це по суті один народ, одна нація». Він запевнив американця, що Київ і Київська область, а також ряд інших українських територій у давні часи вважали себе російськими і тому «приєдналися до Росії». Цитата: «Дивіться, адже коли ці землі, які є ядром України, приєднувалися до Росії, це всього три області були: Київ, Київська область, північні області і південні. Ніхто не вважав себе чимось іншим, окрім як російським. Тому що в основі лежало що? Релігійна приналежність. Всі були православними і називали себе росіянами».

Володимир Зеленський хоче переконати російських пропагандистів у протилежному? Взагалі будь-які інтерв'ю (тим паче в час війни) з представниками російської пропагандистської братії ними завжди будуть розцінені як підтвердження путінського міфу про «братські народи». Тож варто з'ясувати, хто саме порадив зініціювати таке сумнівне інтерв'ю. Це вияв дилетантизму, невігластва, чи щось інше?..

Немає відчуття, що в державі грядуть радикальні зміни – Зеленський веде перемовини з Рінатом Ахметовим та Віктором Пінчуком про сприяння у відновленні Донбасу. Чи про це зараз треба думати? Чи потрібен зараз Україні Донбас з його колаборантською «ватою», яку Путін силоміць намагається всадити в тіло Української держави?..

«По раскладкам Портнова-Зеленского к осени патриотическое большинство украинцев, выступающих за европейский вектор развития страны, не только не будет представлено в Раде, но и потеряет в результате обвал, задержаний и арестов всех своих лидеров и активистов. В такой идеальной для нее ситуации Москва и ее марионетки смогут делать с Украиной все, что им вздумается. Кремль уже не будет настаивать на федерализации Донбасса. Какая, к черту, федерализация, если всенародно избранный Президент Украины ежедневно фирменно хрипит из всех видеороликов по темничку Портнова,

что с 23 февраля 2014 года по 19 марта 2019 года правившие в Украине преступники вели войну против народа Донбасса. Это победивший Донбасс должен диктовать капитулировавшей Украине условия ее дальнейшего существования в прочерченных народом Донбасса кондициях. Для начала, разумеется, восстановление в течение нескольких дней суверенитета Лугандонию над всей территорией Донецкой и Луганской областей бывшей Украины. А далее восстановление поправленной справедливости везде на просторах исторической Новороссии» (Андрій Поргнов, російський публіцист і аналітик).

Андрій Богдан, голова Офісу президента України, визнає: «У нас немає плану. Всі наші дії емоційні... ми самі не знаємо, що ми робитимемо. Це... не стратегічне планування».

Тим часом є речі засадничі, стратегічні, які досі втілені у життя. Йдеться про те, що в державі досі **НЕ ЗМІНЕНІ ПРАВИЛА ГРИ**. Бракує чіткого, зрозумілого суспільного договору. А для цього потрібне інше законодавство, інше судочинство, зрештою, інше суспільство. За чікими правилами гратиме український парламент? Кремлівськими? Таку ймовірність виключати не можна.

1991 року (та й впродовж наступної червті століття) так і не було втілене в життя фундаментальне правило державотворення: за докорінної зміни державного ладу мають відбутися Установчі збори (УЗ) – виборне тимчасове зібрання представників народу, покликане виробити або змінити конституцію держави і на правовій основі оформити новий державний і суспільний устрій. Тож молодим «слугам народу» і президентів України зокрема, варто нагадати основні принципи скликання/функціонування Установчих Зборів, які надають владі легітимності. Суспільна легітимізація цього парламенту буде надзвичайно низькою – явка на позачергових виборах до Верховної Ради є найнижчою за всю історію парламентських виборів.

Перше завдання УЗ – визначити соціально-економічний устрій суспільства. Цей устрій має забезпечити умови зростання економічного добробуту країни і її громадян, дотримання свобод і соціального захисту. Все це має передувати створенню структур влади і визначатися через обрані народом Установчі Збори. Вони (УЗ) мають визначити повноваження та відповідальність кожної гілки влади, граничну кількість державних чиновників і розміри їхнього утримання. Ці норми мають бути зафіксовані, й

надалі жодна гілка влади не може їх перевищувати.

Сам принцип відсторонення членів УЗ від влади і неучасть їх у виборних владних структурах у майбутньому гарантує, що при встановленні меж повноважень і привілеїв майбутніх гілок влади вони створюватимуть їх не «під себе». Це найважливіша умова для будівництва ефективних структур влади.

Головна особливість Установчих Зборів полягає в тому, що їх члени після виконання покладених на них функцій уже більше ніколи не повинні займати виборних державних посад.

УЗ повинні також строго розділити гілки влади, заборонити так зване «делегування повноважень» від однієї гілки влади до іншої. Саме через таке делегування повноважень виконавча влада звичайно підпорядковує собі інші структури, у результаті демократія замінюється авторитарним режимом і деспотією.

УЗ мають також чітко розділити гілки влади, заборонити так зване «делегування повноважень» від однієї гілки влади до іншої. Саме через таке делегування повноважень виконавча влада звичайно підпорядковує собі інші структури, у результаті демократія замінюється авторитарним режимом і деспотією.

Та сумнівно, що «слуги народи» розуміють кінцеву актуальність гасла «Вся влада Українським Установчим Зборам!»? Або: «Україні – українську владу!».

Бо наразі складається враження, що в новій Верховній Раді критично бракуватиме професіоналів, спроможних до стратегічного планування розвитку Української держави. Бо **«приставлений к Зеленскому куратор Бондарь (юрист всех олигархов и премьера Азарова) благополучно привел в Раду по спискам «Слуг народа» громадную кишку откровенных капитулянтов. Для этого Зе еще неделю будет иногда делать какие-нибудь яркие патриотические заявления»** (Андрій Піонтковський).

Народ це інтуїтивно начебто розуміє. Але ж голосує... Бачили очі, що вибирали – їжте, хоч повилазьте! «...А мудреці сховалися у шпари, Як таргани, а на твоїм горбі, Мов коники в траві, без осороти Самозакоханні танцюють гноми» (Дмитро Павличко. «Ностальгія»).

Не впевнений, що «слуги народу» і «прімкнувшіє» усвідомлюють, що в країні, позбавленій національної ідеї, економіка ніколи успішно не розвиватиметься. Бо не економіка керує ідеєю

ми, а навпаки – ідеї стимулюють розвиток економіки, нації, породжують рух суспільства у майбутнє.

Сумніваюсь, що «слугам народу» вистачить політичної волі для утвердження Української держави, для продовження її руху в природному напрямі. Західному. **«Куда идти? Только на Запад, к стандартам Северной Америки... На Россию оглядываться не стоит. Будущее ее туманно...»** (Микола Амосов, етнічний росіянин, великий українець, геніальний вчений).

Олег К. РОМАНЧУК

Замість післямови

«Лихо, брате отамане, ей-богу, лихо. Це правда, що окреме Бога і чорта в душі нашої єсть ще щось таке, таке страшне, що аж холод іде по серцеві, як хоч трошки його розкриєш, цур йому, мене тут і земляки, і не земляки зовуть дурним, воно правда, але що я маю робити, хіба ж я винен, що я уродився не кацапом або не французом. Що нам робить, отамане-брате? Прать против рожна чи закопаться заживо в землю...» (з листа до Я. Кухаренка, 30 вересня 1842 року).

